

DARÁNYI SÁNDOR

Hatvanadik születésnapomra

I.

*Ezek nem versek, mindössze pillanatfelvételek szavakból.
 Drafti Deutscher dalait hoztam vissza az NDK-ból,
 De egy álom nincs testből, és én nem tudom, mi történt volna,
 Ha tizenhat évesen, a Gellért teraszán, a hullám fölött
 Margrit Pütsch megkérte volna a kezem.
 Csak az alakját látom tisztán, a fürdőruhája ívét,
 A szintiszta formát, nem ami domborodott benne,
 Mert az nem volt valóságos, csak a látvány,
 Én pedig élőhalott, hiába látszottam akár –
 Úgy éreztem, elfogy belőlem a súly,
 S ha tehetném, vele lebegnék, nehogy észrevegyen.*

*Ő tizennyolc volt, szótlan, akárcsak én.
 A Hamupipókéét játszotta Annegret Sepperer
 Mellett, aki már tizenkilenc, mai szemmel férfifaló,
 De legalább realista; éreztem, mint kóstol meg a szemével,
 Mielőtt több hagymával dinsztelne meg.*

*Nem tudtam, mi ez az egész,
 Honnan nyílt és zárult be egyszerre a nyár
 Minden tágassága dacára ajult szégyenkezéssel.
 Nem bírtam a tükörbe nézni, nehogy látnom kelljen, amit neki kell;
 Elhinni: ne utálna, ahogy magamat én.
 Mikor elvittek mellőle, lábikráim odasült a motorbicikli
 Kipufogójához, de csak a száját láttam, mely az imént még a gálicos
 Szőlőt szemezte. Különös, mennyire nem öregszik
 A szeme emléke, a kurta barna hajáé,
 Az a tekintet, amely öt nap után mindent tudott;
 Csak azt nem, hogy elválásunkra negyedórával
 Bezárkózom az üdülő végéjébe, nehogy embert kelljen látnom,
 És a titokban mindig magammal hordott fésűm nyelével egy nagy M betűt
 Kaparok a kézfejemre, míg előnti a vér.*

*Ugyanezt a kezet átszúrtam egyszer késsel,
 Hogy megismerjem a lázadó tengerész büntetését.
 Az a sebhely is megvan. A bőröm alatt én olvasok csak.
 Talán nem tettem volna, de a szavakat kerestem.*

II.

*Ez az alkalmatlan élet, amit eltűkolni muszáj,
És azt csak elmesélve lehet – ne sajnálja; addig szorít,
Belülről fullasztja a torkot, ha viszont levegőre kerül,
Mustárrá meg gázzá esik szét, ami mégiscsak haladás.*

*Miss Marylin Hordern, Coventry rózsaszála! Az álomban egyre kijjebb
Menekültem, de nem találtam, csak vérző nőket, akiket
Nem érdekeltek a képzelgésem, csak hogy diszfunciós vagyok,
Céljaira alkalmatlan, hibás termék vagy őrző selejt.
Ez még mindig az ártatlanság földtörténeti kora volt,
Nehezen morzsolta föl az egyhangúság, meg hogy Pityuka édes,
Ám eszi, nem eszi, nem kap mást. Láthatárba szerelmes barbár,
Hol a te birodalmad? Vedeltem, mint a gödény, hogy ne fájjon annyira,
Konkrétan a májzsugor kezdetéig, amire egy munkahelyi orvos
Figyelmeztetett mogorván – alig tíz évig tartott oda; vissza mint az ellenáram,
Akkor már a ritmusba fúlva, amit nem kerestem, mégis
Átsegített a csalódáson, legalábbis azt hittem egykor.
De nézd, talán már csak a szemem a régi, ha ma látnál, megijednél,
Mit művelt az idő, miközben egy helyben álltam a szélben,
Hordta a homokot, olykor azonban, ha elállt, a sivatag peremén
Azok a hegyek varázslatosabbak voltak minden egyébnél.*

*Boldogan valaha egy fél teremtésben éltem, amelyben történtek csodák,
De a teljességre ráadásnak, nem helyette.
Soroljak neveket? Minek? Mikor az asztal mellett nagyanyák
Teszik fel a kezüket, akiket sose láttam,
Fogom fel a közhely mint közös nevező megtartó erejét.
Erre tartott meg. A tudatra, hogy volt-nincs, a varázs
Elillant, s minek is tudnám, ha S. É. is csalódott,
Vagy sem – helyettünk a gyerekek kellettek, helyettük a szivárvány.*

*Közelebb húzódni melegéhez,
Nem elnyeletni kazánnal.
Nem főnixszé válni –
Mosdótálban a vízzé:*

*Ilyesmire vágytam. Megzavart, hogy mások gyakorlatiasabban
Csaptak le az éteriekre, s még jobban, mikor amazok
Kezesen szót fogadtak – nem értettem, ma sem értem.
Hiába voltam teljes, aki fél csak; kiderült, akkor először,
Hogy a világ más, mint hittem, és a megnyíló szakadékba
Belezuhanam, soha nem is találtam ki belőle.*

*Bevándorló lettem a saját életemben –
Kilökött egy távoli, rég elfelejtett otthon.
Hova visszatérnem nem volt. Nincs más hátra, csak előre;
A nyelvet megtanultam. Álmomban máshogy beszélek.*